

”Vi skal ikke ødelægge det, vi selv har været med til at bygge”

Charlotteager i Høje-Taastrup er et såkaldt særligt udsat boligområde. Alligevel bobler området af aktiviteter, boligsociale projekter, der er karakteriseret ved medejerskab, frivillighed og fællesskab blandt beboerne. Mød kvarteret, der nægter at have ghetto-stemplet siddende på sig

AF AMALIE PIL SØRENSEN
amalie.pil@k.dk

I Charlottekvarteret i Høje-Taastrup Kommune bor der knap 1900 beboere med 40 forskellige nationaliteter. De udgør en tredjedel af Hede-husenes befolkning, men føler sig alligevel isoleret fra resten af byen. De er nemlig på regeringens liste over særligt udsatte boligområder – det, der tidligere blev kaldt ghetto-listen – og ghetto-stemplet hænger ved. Også selvom beboerne ikke kan genkende deres kvarter i den definition. ”Kvarteret har forandret sig på den gode måde. Da jeg i sin tid flyttede hertil, kom jeg med alle de samme fordomme, som folk stadig har i dag. Men dengang var der mere at have det i. Kvarteret har virkelig ændret sig. De mange projekter har bragt beboerne sammen,” fortæller 71-årige Karen Nørrebro, der har boet i Charlottekvarteret, det, som også kaldes Charlotteager, i 28 år.

Hun sidder midt i Charlottekvarteret i det, de kalder Cirkuspavillonen; et sted, der fungerer som et mødested for de lokale, der er aktive i områdets projekter. Uden for pavillonen løber små skolebørn rundt, banker på væggene og leger pigerne efter drengene. Indenfor i varmen drikker Karen Nørrebro kaffe med 21-årige Sama Al-yasiri, der indtil for nylig boede i Charlottekvarteret, Martin Rosenkreutz Madsen og Anders Hagedorn.

De to sidstnævnte har uddannelser i henholdsvis billedkunst og design og har siden 2007 været projektmedarbejdere i området. De er ansat til sammen med beboerne at forbedre de sociale forhold som et led i en landsdækkende boligsocial indsats, der primært er finansieret af Landsbyggefonden. Det har over de seneste syv år ført til talrige beboerskabte projekter, som bliver beskrevet i den netop udgivne bog ”Urban co-creation 2640 Charlottekvarteret”.

”Bogen skal inspirere. Vi har oplevet, at dette såkaldt udsatte boligområde var nøglen til bæredygtig udvikling frem for et samfundsmæssigt problem. Hvis en ’ghetto’ kan inspirere, giver det mulighed for, at man kan se dem som en kapacitet i stedet for et problem,” siger Anders Hagedorn, en af forfatterne bag bogen.

”Alle projekterne skal have deres egen identitet herude,” fortæller Martin Rosenkreutz Madsen, den anden forfatter. De skal komme ned fra og op og være forankret i beboerne. Derfor arbejder projektmedarbejderne sammen med eksempelvis den lokale folkeskole, Charlotteskolen. De

▲ Emily og Irem går på Charlotteskolen og har været involveret i flere af kvarterets projekter. De har blandt andet været med til at bygge såkaldte Hyggehytter, hvor man kan hænge ud, og er begge med i lommepegeprojektet. – Foto fra bogen: ”Urban co-creation 2640 Charlottekvarteret”.

har et unikt samarbejde og ses som et foregangs eksempel på, hvordan man kan inddrage civilsamfundet i skolegangen, som den nye skolereform foreskriver, at man skal. I Charlottekvarteret har de bare gjort det lang tid inden, at man overhovedet snakke om skolereformen – de gjorde det allerede, dengang Sama Al-yasiri gik i 8. klasse.

Her stillede projektmedarbejderne skoleeleverne det helt åbne spørgsmål: Hvis I skulle præge kvarteret, hvad ville I så gøre? Sama Al-yasiri og de andre elever gik på opdagelse i deres kvarter og fandt ud af, at området havde et stort problem med efterladt skrald. De satte sig der-

for for at tegne, designe og bygge anderledes skraldespande, der skulle gøre det sjovere at smide skrald ud. Resultatet blev skraldespande, der for eksempel var bygget som basketballkurve, hvor man kunne score ved at skyde sit skrald gennem en høj ring, hvorefter det endte i en skraldespand. Elevernes idéer blev altså til rigtige, brugbare skraldespande. Og det betyder noget, mener Martin Rosenkreutz Madsen: ”De unge ændrer indstilling, når de mærker, at de og deres idéer bliver taget seriøst,” siger han.

Sama Al-yasiri er enig: ”Jeg havde slet ikke forestillet mig, at vi unge kunne

lave sådan noget. Det var så fedt at se nogle af ens idéer blive ført ud i livet,” fortæller hun.

Hun tegnede en af de skraldespande, der derefter blev bygget. Projektet vakte hendes interesse for design i sådan en grad, at hun nu læser til teknisk designer på Roskilde Tekniske Skole.

”Når man mærker, at man virkelig får lov til at være en del af det her område, så gør det, at man passer meget bedre på tingene efterfølgende. Vi fik at vide, at genbrugsmaterialet kun kunne holde i et halvt år, men skraldespandene endte med at stå her i fem år, fordi folk passede godt på dem. Som der også er

Kilde: Ministeriet for by, bolig og landdistrikter /ritzau grafik/ MW

SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER

VK-regeringen indførte i 2010 en såkaldt ghetto-liste. Den nuværende SR-regering har ændret navnet fra ghetto til særligt udsatte boligområder. I 2014 blev kriterierne for at komme på listen fornyet. Den omfatter nu boligområder med minimum 1000 beboere, der opfylder mindst tre af fem kriterier:

- **Andelen af 18-64-årige** uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse overstiger 40 procent.
- **Andelen af indvandrere og efterkommere** fra ikke-vestlige lande overstiger 50 procent.
- **Antal dømt for overtrædelse af straffeloven**, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer overstiger 2,7 procent.
- **Andelen af beboere i alderen 30-59 år**, der udelukkende har en grunduddannelse, overstiger 50 procent af samtlige beboere i den aldersgruppe.
- **Den gennemsnitlige bruttoindkomst** af beboere i alderen 15-64 år i området er mindre end 55 procent af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen

Pr. 1. februar er der 33 områder, der opfylder kriterierne for at være et særligt udsatte. Charlottekvarteret opfylder fire ud af de fem kriterier.

KILDE: MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER

URBAN CO-CREATION 2640 CHARLOTTEKVARTERET

Titlen på en bog, der i ord og billeder portrætterer Charlottekvarteret i Høje-Taastrup Kommune. ► **Urban co-creation** er et begreb, der dækker over, at beboere får indflydelse på deres nærområde og selv bidrager til at kortlægge og løse områdets udfordringer gennem relationsbåret samarbejde. ► **Formålet med bogen** er at skabe debat og bidrage til en ny fortælling om de særligt udsatte boligområder. ► **Skrevet af** Martin Rosenkreutz Madsen og Anders Hagedorn, der begge er projektmedarbejdere i den boligsociale helhedsplan i området.

en, der siger i bogen: ”Vi skal ikke ødelægge det, vi selv har været med til at bygge,” siger Sama Al-yasiri.

Mange af projekterne i Charlottekvarteret har den sidegevinst, at de ”tvinger beboerne til en relation”, fortæller Martin Rosenkreutz Madsen.

Og nogle gange er relationen målet i sig selv. Det var tilfældet med et projekt, der blev etableret for et par år siden, efter at en undersøgelse viste, at 40 procent af beboerne følte sig utrygge. Det var særligt ældre mennesker, der følte sig utrygge ved de unge, og derfor besluttede de unge at tage sagen i egen hånd og være på det negative image,

der var forbundet med dem.

De etablerede sammen ”Lommepegeprojektet”, hvor unge hjælper ældre med praktisk arbejde.

Samtidig får de unge mulighed for at tjene lomme penge og bliver introduceret til arbejdsmarkedet. De, der er med i lommepegeprojektet, er lette at genkende, da de bærer trøjer med logoet ”De aktive unge”, som de selv har tegnet. Dette skaber tryghed i kvarteret, da de ældre ved, at de unge, der bærer trøjen, gør en forskel for lokalområdet.

”De unge er med til at tage ansvar for kvarteret. De etablerede lommepegeprojektet og blev på den måde problemløser i stedet for at væ-

re en del af problemet,” fortæller Anders Hagedorn.

Naboskabet på egnen er tilsyneladende også forbedret. I hvert fald er der mange, der frivilligt træder til, når en nabo har brug for hjælp. Som for eksempel 68-årige Stig Smirnov, der to gange om ugen kører områdets ældre og handicappede på indkøbstur i Charlottekvarterets minibus.

”Jeg har været med til at starte indkøbsturen. Der har jeg hjertet allermost med. Som folkepensionist går jeg jo alligevel og glør, så kan jeg jo lige så godt melde mig til noget frivilligt arbejde,” fortæller han i den nyligt ud-

givne bog om kvarteret.

Karen Nørrebro har også oplevet det gode naboskab og hjælpsomheden på egen krop. Det kom især til udtryk, da hun for to år siden fik et nyt knæ:

”Der var der en masse naboer, der ringede og tilbød at hjælpe mig. Vi tager ansvar for hinanden,” siger hun.

Karen Nørrebro er da også en af dem, der giver meget tilbage til kvarteret. Hun er på 20. år formand for en af de tre afdelingsbestyrelser i området, og så er hun kvinden bag den årligt tilbagevendte begivenhed ”Sjov Søndag”, hvor børn og voksne fester sammen med hoppeborge, ansigtsmaling og fodboldturneringer.

”Jeg har aldrig haft så travlt, som da jeg blev pensionist,” griner Karen Nørrebro.

Ingen af de fire i Cirkuspavillonen vil dog benægte, at der også er problemer.

Da Anders Hagedorn og Martin Rosenkreutz Madsen i sin tid rykkede ind i kvarteret, var det med en rigtig, gammeldags cirkusvogn. Og første nat, den stod parkeret, blev den brudt op.

”Men man må ikke lade enkeltepisoder få lov til at definere et helt kvarter. Det er meget let at påpege, at der er nogle problemer her. For selvfølgelig er der det, men det er der også alle andre steder, hvor der er så mange mennesker samlet,” siger Martin Rosenkreutz Madsen. Karen Nørrebro er enig:

”Det er også meget selvmodsigende: Charlottekvarteret kom på ghetto-listen, da den blev indført i 2010, og vi beboere blev meget kede af det. Året efter blev vi til Integrationsprisen hyldet med en andenplads i kategorien ’årets boligområde’,” siger hun og fortæller, at der faktisk er stor efterspørgsel for at komme til at bo i området, og at beboerne foretrækker at flytte internt i området frem for at flytte væk fra Charlottekvarteret.

Derudover synes Karen Nørrebro og Sama Al-yasiri at kunne mærke, at flere og flere fra Hedehusene by besøger kvarteret, når beboerne inviterer til eksempelvis kultur-aftener.

Så måske er ghettostemplet alligevel ved at blive vasket væk. Sama Al-yasiri, der for nylig er flyttet hjemmefra, kunne i hvert fald godt tænke sig at vende tilbage:

”Det er et dejligt sted at bo, hvis man har børn. Jeg vil gerne have, at mine fremtidige børn får noget af den selvstændighed og selvsikkerhed, som jeg fik af at være involveret i projekterne.”

Trivsel og naboskab går hånd i hånd

Tryghed og tillid er afgørende for velfungerende boligområder, og derfor er det godt, når man i Charlottekvarteret i Høje-Taastrup forsøger at skabe relationer mellem beboerne, siger Birgitte Mazanti, leder af Center for Boligsocial Udvikling

spørgsmål ► svar

AF AMALIE PIL SØRENSEN
amalie.pil@k.dk

● **Hvad er det, de gør rigtigt i Charlottekvarteret?** ► Mange af deres projekter dyrker trivsel og naboskab, samtidig med at de løser konkrete problemstillinger, der er i området. Og så involverer de beboerne i projekterne, hvilket altid er godt. Når man gør det, så sikrer man sig en

forankring og en drivkraft hos beboerne, der kan sprede sig som ringe i vandet til andre aktiviteter i området.

● **Da den daværende ghetto-liste blev indført i 2010, kom Charlottekvarteret på listen. Året efter blev det til Integrationsprisen hyldet med en andenplads i kategorien ”årets boligområde”. Det synes beboerne er ret paradoksalt, men er det et udtryk for, at vi forbinder listen med ét, men den i virkeligheden er**

et udtryk for noget andet?

► Jeg kan sagtens forstå, at beboerne i Charlottekvarteret finder det paradoksalt. Det er måske et udtryk for, hvor meget listen reelt betyder. På den ene side gør den det lettere at få tildelt midler. Det betyder, at der er nogle områder, der får den særlige opmærksomhed og indsats, de behøver – og for eksempel proaktivt kan modtage penge fra Landsbyggefonden. På den anden side har den en stigmatiserende effekt, og be-

boerne kan føle sig stemplet.

Jeg mener, at man bliver nødt til at have retningslinjer for, hvem der i særlig grad skal have penge. Og der er en form for liste nok nødvendig, men det betyder jo ikke, at man ikke kan kigge på kriterierne. Listen for 2014 er opstillet efter nye og flere kriterier, der breder definitionen mere ud, hvilket jeg synes er et godt skridt på vejen.

● **Projektmedarbejderne fra Charlottekvarteret peger på, at ghetto-stemplet**

kan have en selvforstærkende effekt for et områdes beboere. Kan du genkende det?

► Jeg tror, at det er rigtigt, at mediernes ghetto-stempel kan have en selvforstærkende effekt. At hvis et område i medierne bliver blæst op til at være en ghetto, så kan beboere også gradvist begynde at opfatte sig selv som den type, der bor i en ghetto.

● **Mange af Charlottekvarterets projekter fokuserer på at etablere relationer**

mellem beboerne. Hvorfor er det vigtigt?

► Relationer mellem beboere betyder meget for trygheden, tilliden og sammenhængskraften i et område. I et udsat boligområde ønsker man at

◀ Birgitte Mazanti, centerleder for Center for Boligsocial udvikling. – Foto: Lisbeth Holten.

højne områdets sociale kapital. Hvordan gør man så det? Via tillid. Hvordan får man tillid til hinanden? Ved at mødes! Derfor er fælles nyttehave, fællesspisninger, sportsaktiviteter og noget så banalt som årstidsfester geniale, fordi man får mødt hinanden på kryds og tværs.

● **Et af kapitlerne i den nye bog handler om, hvordan man forsøger at binde Charlottekvarteret sammen med resten af Hede-husene. Hvorfor er det nødvendigt?**

► Det er vigtigt for afmystificeringen, at de særligt udsatte boligområder bliver åbnet for resten af beboerne i den by, området ligger i. Det kan for eksempel ske ved at invitere byen til kulturafetener. Det er en udfordring, der bli-

ver kæmpet meget med på landsplan.

● **Hvorfor? Hvad afholder os fra at besøge de udsatte boligområder – er det, fordi vi er utrygge?**

► Tryghed er en del af den barrikade, der afholder os fra at komme i områderne. Men det er ikke kun fordomme, der styrer vores færden. Ofte er de særligt udsatte boligområder så afgrænsede og fysisk isolerede, at man ikke tilfældigvis besøger stedet, hvis man ikke har et ærinde der. Der ville det være en god idé at flytte funktioner som for eksempel en svømmehal eller et bibliotek ud i området, så byens andre indbyggere er ”tvunget” til at komme der og opleve, at området ikke er farligt.